www.kurdistannet.org
بەكاتی ناوەندی ئەوروپا 18-7-2006 23:23

كێشەی قیبتیەكان لەمیسردا بەرەو كوێ؟ ... نەوزادی موهەندیس

==========================

nawzad_mohandis@yahoo. com

➢ ئاشكرایە وولاَتی میسر لەدوای وولاَتی دۆلَی ڕافیدەینی كۆن و عێراقی ئێستا بەدووەم لانكەی لەدایك بوونی كۆنترین شارستانیەتی مرۆڤایەتی دادەنرێت و ئیدی لەوكاتەوە تاكو ئێستا ڕۆلَی گەورەو گرنگی گێڕاوە لەناوچەكەدا. هەلَكەوتەی جوگرافیای میسر هێندەی دی گرنگی و كاریگەریەكەی زیادكردووە بەوەی كە كەوتۆتە ناوچەی ڕۆژهەلاَتی ناوەڕاستەوە و لەوێشدا بۆتە چەق و جەرگەی وولاَتانی عەرەبی و ئیسلامی و خالَی بەیەكگەیشتنی هەردوو كیشەوەری ئەفریقاو ئاسیا و دەروازەیەكی گرنگیشە بۆ دەریای ناوەڕاست و دەریای سوور و بەمەش لەوكاتەوەی كە كەنالَی سوێس هەلَكەنراوە میسر بۆتە خالَی پەڕینەوە لەئەورووپاو ڕۆژئاواوە بەرەو ڕۆژهەلاَتی دوور و نزیك.

➢ ئەم خالَە پۆزەتیڤانە وایان لە میسر كردوە كە هەمیشە ڕۆلَی ڕابەرایەتی و كاریگەر بگێڕێت لەدونیای عەرەب و ئیسلامیدا و بەتایبەتیش كێشەی فەلەستین _ئیسرائیل. بەلاَم هەموو ئەم خالَە پۆزەتیڤانە وایان نەكردوە كە میسر وولاَتێكی بی كێشە بێت، بەلَكو میسر لەلایەكەوە بەهۆی زۆری ژمارەی دانیشتوانیەوە كە لە ئێستادا لە 70 ملیۆن كەس تێپەڕیكردوە بۆتە هۆی هەژاری وبلاَوبونەوەی بیكاری و كەمی داهات و دەرامەتیتاك ولەلایەكی تریشەوە بەهۆی نەبونی زۆری سەرچاوەی كانزا سروشتی و نەوتێكی زۆریش لەو وولاَتەدا وای كردوە كە میسر نەتوانێت هەنگاوی گەورە بنێت بەرەو پێشكەوتن و دەولَەمەندبوون. ئەمە سەرەڕای كێشە سنووریەكانی لەگەلَ سودان لەناوچەی (حەلایب) و بونی كێشەی لەگەلَ ئیسرائیلدا تا سالَی 1978 كە ڕێكەوتنامەی ئاشتی لەگەلَدا ئیمزاكرد كێشەی زۆری لەگەلَ جولەكەكاندا هەبوە و چەندین جار شەڕی قورس لەنێوانیادا ڕوویداوە لەسالَەكانی 1948 و 1967 و 1973 دا.

➢ سەرەڕای ئەم كێشە دەرەكیانەی كێشەی ناوخۆیشی زۆرە لەوانە:-نەبوونی سیستەمێكی دیموكراسیكەوای كردوە لەسەرەتای شۆڕشی سالَی 1952 ی ئەفسەرە ئازادیخوازەكانەوە بەڕابەرایەتی جمال عبدولنارێر و تائێستاتەنها یەك حیزب لەدەسەلاَتدا بوە بۆماوەی 54سالَ و لەدوای تیرۆركردنی ئەنوەر ساداتیشەوە لەسالَی 1981وە ئەو وولاَتە لەسایەی یاسای تەوارپئەوە بەڕێوەدەچێت كە ئەم یاسایەش كاری فرە حیزبی و ئازادی ڕادەربڕین و خۆپیشاندان و نارەزاییەكان پەك ختسوە ئەمە لەلایەك و لەلایەكی تریشەوە و لەوكاتەوەی لەسالَی 1928 وە كە بزوتنەوەی ئیخوان موسلیمینی جیهانی دامەزراوە بەڕابەرایەتی (حەسن بەنا) هەمیشە ململانێیەكی نهێنی و زۆر جارانیش بە ئاشكرا لەنێوان حكومەت و ئیخوانەكاندا هەبوە و هەمیشە سەرئێشە و مەترسیەكی گەورە بوە بۆ سەر دەسەلاَت، ئەم ڕێكخراوە لەئێستاشدا لەڕووی یاساوە قەدەغەیەو ڕێگەی پێنادرێت وەك حیزبێكی سیاسی ئاشكرا كاربكات بەلاَم لە هەلَبژاردنەكاندا وەك كەسانی بیلایەن خۆ كاندید دەكەن و لەم هەلَبژاردنەی ئەم سالَدا توانیان 76 كورسی ئەنجومەنی گەلی میسر بەدەست بهێنن كە ئەم هەنگاوە یەكەم جارە بەو شێوەیە سەركەوتن بەدەست بهێنن و لەم هەلَمەتی هەلَبژاردنەدا كاری توندو تیژی زۆری لێكەوتەوە و بۆ یەكەم جاریش لەدەستووردا ڕێگە درا كە زیاد لەیەك كاندید بۆ سەرۆكایەتی كۆمار خۆ بپالَێوێت و جۆرێك لەكرانەوە و ئازادی بڕیاری لێدرا هەموو ئەم كارانەش لەژێر فشاری دەرەكی و هێزە ئۆپۆزسیۆنەكانی ناوەوەدا هاتنەبەرهەم، ڕۆژ بەڕۆژیش ئاراستەی هێزە ئۆپۆزسیۆنەكان

بەئیسلامی و عیلمانی و نیشتیمانیەوە زیاتر لە ئاڕاستەی حیزبی دەسەڵاتدار جیادەبێتەوە و کێشەی نێوانیان قوڵتر دەبێتەوە.

- کێشەیەکی ترسناکتر و گەورەتری میسر لەئایندەدا کێشەی کەمینە قیبتیەکانە کە بەئاین جیاوازن و مەزهەبی ئەرسۆدەکسی مەسیحیان هەیە و لەئێستادا ژمارەیان لە 10ملیۆن کەس تێپەڕی کردوە. قیبتیەکان لەدێر زەمانەوە لەم وولاتەدا ژیاون وخۆیان بەهاوڵاتی ڕەسەنی میسر دەزانن و ناوی میسر بەئینگلیزی (eyept) لەناوی قیبتیەکانەوە هاتوە ئەم کێشەیەش ڕەگ و ڕیشەی مێژوویی هەیە و زۆرجاران لەگەڵ دەسەڵاتدا گەیشتۆتە ڕادەی پێکدادان و شەڕ و ئاژاوە و خۆپیشاندان و کاری تێکدەرانە و سەرئێشەی زۆریان بۆ حکومەت ناوەتەوە، بۆیە ئەم کێشەیە ئەگەر لەچەند قۆناغێکدا کپ و بیدەنگ بوبێت ئەوا هەمیشە وەك بۆمبێکی تەوقیتکراو وابوە لەژێر کورسی دەسەڵاتدا.

لەم چەند مانگەی ڕابووردوشدا لەشارەکانی قاهیرە و ئەسکەندەریە و ...هتد شەڕو پێکادان لەنێوان قیبتیەکان و ئیسلامیەکاندا ڕوویدا و کارگەیشتە سووتاندنی کەنیسە و کوشتنی یەکتری و حکومەتیش بەوەتاوانبارکرا کە لایەنگری ئیسلامیەکان بوە. هەربۆیە قیبتیەکان هەست بەپەراوێز خستن و دوورخستنەوە لەپۆست و پلەو پایە بەرزەکانی دەوڵەت دەکەنەوە لەگەڵ ئەوەی ژمارەیەکی کەمیان لەهەندێك پۆستدان، هەروەها هەست بەجیاوازی کردن و چەوساندنەوەی دینی و زوڵم و زۆر دەکەن و هەست دەکەن کە هاوڵاتی پلە دوون و هیچ حسابێکیان بۆ ناکرێت و زیاتریش لەوە ترسیان هەیە کە لەئایندەدا ئیخوان موسلیمینەکان بگەنە دەسەڵات چونکە بەدوژمنی سەرسەختی دین و بونیان دەکەن لە میسردا.

قیبتیەکان لە ناوخۆو دەرەوەشدا کەوتونەتە چالاکی سیاسی و خۆکۆکردنەوە لەژێر یەك چەتردا و کەوتونەتە خۆ بۆ پێکەوەنانی گوروپ و ڕێکخراوی مەدەنی و لەماوەی سالآنی 2004 –2006 دا چوار کۆنگرەیان لەدەرەوەی میسر و لەشارەکانی (زیویرخی سویسراو واشنتۆنی ئەمریکا و مۆنتریالی کەندا و نیوجێرسی ئەمریکادا) سازداوە، بەمەبەستی کۆکردنەوەی قیبتیەکان و گەیاندنی دەنگیان بەناوەندەکانی بڕیار بەدەست لەدونیادا و بۆ بەگژداچونەوەی سیاسەتی قەلآچۆکردنی قیبتیەکان لەمیسردا کە لەماوەی 25 ساڵی حوکمی حوسنی موبارەکدا گەیشتۆتە لوتکە وقیبتیەکان لەچوارچێوەی شۆڕشێکی سپی ئاشتیانەدا هەوڵەکانیان چڕ کردۆتەوە، بەم شێوەیە کێشەی قیبتیەکان بۆتە کێشەیەك کە ناکرێت چیدی پشتگوی بخرێت و دان بەبوون و مافەکانیاندا نەنرێت. چونکە ئەم سەردەمە سەردەمی گۆڕانکاریەکان و شۆڕشی تەکنەلۆژیاو زانست و بەجیهانی بوونە. و دەتوانرێت لەماوەیەکی زۆر کەمدا هەموو دونیا لە کێشە و گرفتی کەمینەکان تێبگەیەنرێن و دۆست و پشتیوانیان بۆ پەیدا بکرێت.

میسر بەو هەموو کێشانەوە کە هەیەتی لەناوخۆو دەرەوەدا ناتوانێت درێژە بەتەمەنی سیستەمێکی دیکتاتۆری و خۆسەپێن و تاك حیزبی بدات و تاهەتاهەتاشە ناکرێت یاسای تەواری پیادە بکات، هەربۆیە ئایندەی وولاتی میسر ناڕۆشنە و هەموو ئەگەرەکانیش لەسەر خەتن هەر لەدابەشبوونی میسر و هەڵایسانی شەڕی ناوخۆ و هەر کاتێکیش ئەوە ڕوویدا ئەوا فەوزایەکی گەورە لە ناوچەکەدا دروست دەبێت، ئەگەری گۆڕانیش زۆر نزیکە چونکە لەلایەك گەلی میسر ئامادەیە بۆ گۆڕان و چیدی قبوڵی تاك ڕەوی لەدەسەڵاتدا ناکات و لەلایەکی تریشەوە هەموو ناوچەکە لەبەردەم گۆڕانێکی گەورە و فراواندایە لەچوارچێوەی پرۆژەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی گەورەدا کە لەلایەن ئەمریکاوە پلانی جێبەجێکردنی بۆ کێشراوە کە ئامانجی دیموکراسی کردنی ناوچەکە و ئازادکردنی ئابوری و بەزانستیکردنی کۆمەڵگاکانی ئەم ناوچەیەیە کە ئەم ئامانجانەش بۆ خۆیان دوژمنی سەرسەختی دەسەڵاتە دیکتاتۆر و خۆسەپێن و توندڕەوەکانە و مانای گۆڕین و هەڵتەکاندنی دەسەڵاتەکانیانە، هەروەك چۆن هەردوو دەسەڵاتی توندڕە و سەلەفی تاڵیبانی ئەفغانستان و بەعسی شۆڤێنی و دیکتاتۆری لەعێراقدا بەرەو زبڵدانی مێژوو

تووڕ هەڵدا. بۆیە ئەگەر ئەو ڕژێمانەی ناوچەکە بەردەوام بن لە خۆسەپاندن و زوڵم و زۆری کەمینەکان وپشتگوی خستنی داواکاری و مافەکانیان و خۆ دزینەوە لە دیموکراسی و ئازادیەکانی گەلانیان ئەوا هەمان چارەنوس چاوەڕێیان دەکات.